

mgr Paweł Niziołek

Kod ORCID: 0000-0002-2452-236X

Dyscyplina naukowa: historia

Temat rozprawy doktorskiej: Kadra i studenci Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku w politycznych, kulturowych i demograficznych realiach północno-wschodniej Polski (1968–1997)

Promotor: prof. dr hab. Cezary Kukło

Promotor pomocniczy: -

Wydział/Katedra/Zakład: Wydział Historii i Stosunków Międzynarodowych / Katedra Historii Struktur Demograficznych, Gospodarczych i Religijnych

1. Publikacje

1.1. Monografie

- Niziołek P., *Placąc za wolność. Wojenne losy rodziny Marcinkiewiczów*, Białystok 2015.

1.2. Artykuły naukowe w czasopismach:

- Niziołek P., *Moneta w służbie propagandy?*, „Zeszyty Naukowe Studenckiego Koła Naukowego Historyków Uniwersytetu w Białymstoku” 2009, z. 2, s. 67–79;

- Niziołek P., *Pieniądz jako narzędzie propagandy w PRL (1944–1990)*, „Dzieje Najnowsze” 2011, nr 2, s. 59–83;

- Niziołek P., „*Byliśmy, jesteśmy, będziemy*”. *Rozważania nad funkcjonowaniem propagandy napiętej PRL w zmiennych okolicznościach politycznych (w dobie przełomu w stosunkach polsko-niemieckich 1970 r.)*, „Wiadomości Numizmatyczne” 2012, z. 1, s. 97–112;

- Niziołek P., *Geneza kryzysu monetarnego Rzeczypospolitej II połowy XVII w. w opinii szlachty województwa krakowskiego*, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” 2015, t. 75, s. 239–262;

- Niziołek P., *Ofiary pacyfikacji wsi Sikory-Tomkowięta (13 lipca 1943 r.) i Wnory-Wandy (21 lipca 1943 r.) – próba weryfikacji. Warsztat historyka a realia ochrony pamięci walk i męczeństwa*, „Rocznik Białostocki” 2018, nr 21, s. 252–304;

- Niziołek P., *Ks. Władysław Młynarczyk w niemieckich obozach koncentracyjnych – okoliczności śmierci*, „Biuletyn Historii Pogranicza” 2017, nr 17, s. 67–77;

- Niziołek P., *Leśniczówka Gieź i jej najbliższe otoczenie jako potencjalne miejsce pochówku ofiar obławy augustowskiej*, „Biuletyn Historii Pogranicza” 2019, nr 19, s. 54–64.

1.3. Artykuły naukowe w monografiach zbiorowych:

- Niziołek P., „*Głos Ziemi Białostockiej*” (1944). *Charakterystyka wydawnictwa – problemy badawcze*, [w:] *Czas bibuły: mechanizmy – ludzie – idee*, red. R. Wróblewski, t. 1, Wrocław 2013, s. 99–108;

- Niziołek P., *Zbrodnie niemieckie na terenie gminy i parafii Turośń Kościelna w latach 1941–1944*, [w:] *Parafia w Turośni Kościelnej 1515–2015. Ku chwale Trójcy Przenajświętszej*, „Białostockie Studia Historyczno-Kościelne”, t. 14, red. Adam Szot, Marta Wróbel, Białystok-Turośń Kościelna 2015, s. 355–382;

- Niziołek P., *Pół wieku nonkonformizmu. Życie Władysława Brulińskiego „Oskara”*, [w:] *Z dziejów walk o niepodległość*, t. 3, red. M. Gałęzowski *et al.*, Warszawa 2015, s. 284–317;

- *Raport o współpracy Komendy Okręgu Białostockiego Bojowej Organizacji „Wschód” i Chorągwi Białostockiej Szarych Szeregów z Okręgową Delegaturą Rządu RP Białostok od lipca 1944 do stycznia 1945 r.*, oprac. P. Niziołek, [w:] *Polska Pod Okupacją 1939–1945*, t. 2, red. I. Gałęzowska-Mikulska *et al.*, Warszawa 2016, s. 187–204;

- Niziołek P., *Kazimierz Marcinkiewicz (1913–1946)*, [w:] *Konspiracja i opór społeczny w Polsce 1944–1956. Słownik biograficzny*, t. 5, red. K. Krajewski, Warszawa 2018, s. 46–57;

- Niziołek P., *Władysław Bruliński (1915–1998)*, [w:] *Konspiracja i opór społeczny w Polsce 1944–1956. Słownik biograficzny*, t. 5, red. K. Krajewski, Warszawa 2018, s. 352–356;

- Niziołek P., *Grynblat Borys*, [w:] *Leksykon bezpieki*, t. 1, red. W. Bagieński, M. Dźwigał, Warszawa 2020, s. 533–551;

- Niziołek P., *Wstęp*, [w:] *Ku niepodległości – kierunek północno-wschodni – 1918–1923*, red. D. Maksimiuk, P. Niziołek, Białystok–Warszawa 2021, s. 7–15.

1.4. Redakcja naukowa:

- Pischel K., *Niezwykła przyjaźń. Próba człowieczeństwa w okupowanej Polsce*, red. naukowa i literacka wyd. polskiego P. Niziołek, Białystok 2018, s. 185;
- Chmielewska A., Drozdowska J., Gogolewska J., *W godzinie próby. Żołnierze podziemia niepodległościowego w Białostockiem po 1944 roku i ich losy*, wyd. 2 popr., red. P. Niziołek, Białystok-Warszawa 2018, s. 304;
- Puliński A.J., *Uczestnicy konspiracji antykomunistycznej na Białostocczyźnie w latach 1947–1956. Informator personalny*, red. naukowa P. Niziołek, Białystok–Warszawa 2020, s. 240;
- *Ku niepodległości – kierunek północno-wschodni – 1918–1923*, red. naukowa D. Maksimiuk, P. Niziołek, Białystok–Warszawa 2021, s. 288.

2. Konferencje naukowe

2.1. Wystąpienia konferencyjne:

- „*Głos Ziemi Białostockiej*” jako przykład działalności informacyjno-propagandowej polskich organizacji niepodległościowych na Białostocczyźnie w dobie Polski ludowej – charakterystyka wydawnictwa – problemy badawcze na konferencji *Czas bibuły. Mechanizmy – ludzie – idee* – org. Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Wrocławskiego, Morawa 7–9 listopada 2011 r.;
- *Elity wiejskie Białostocczyzny w okresie II wojny światowej na przykładzie rodziny Marcinkiewiczów z Cimoszki w powiecie Sokólskim* na ogólnopolskiej konferencji Biura Edukacji Publicznej IPN, Kazimierz Dolny 5–7 grudnia 2012 r.;
- *Inspektorat Terenów Wschodnich ZOR – Bojowa Organizacja Wschód – Okręg Białostocki AK–NIE – ewolucja konspiracyjnych struktur niepodległościowych Bronisława Jastrzębskiego ps. „Damazy”* na ogólnopolskiej konferencji Biura Edukacji Publicznej IPN, Jachranka 11–13 czerwca 2014 r.;
- *Konspiracja w Okręgu Białystok ZWZ-AK* na sesji naukowej poświęconej gen. bryg. Władysławowi Liniarskiemu „Mścisławowi” – org. Oddział IPN w Białymstoku – Białystok, 24 sierpnia 2017 r.;
- *Okręg Białostocki AK-NIE – zapomniana próba „przebudowy” podziemia na Białostocczyźnie* na konferencji naukowej z okazji Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” – org. Oddział IPN w Białymstoku – Białystok 1 marca 2018 r.;
- *Antyniemiecki filar legitymizacji władzy komunistycznej w Polsce a normalizacja stosunków na linii Warszawa-Bonn* na II Ogólnopolskim Zjeździe Kół Historyczno-Prawnych pt. *Prawne*

aspekty w historii polsko-niemieckiego sąsiedztwa – org. Wydział Prawa UwB – Białystok 10 grudnia 2020 r.

2.2. Organizacja i współorganizacja konferencji:

- *Ku niepodległości – kierunek północno-wschodni – 1918–1923*– org. Oddział IPN w Białymstoku (dr D. Maksimiuk, P. Niziołek), Białystok 19–20 lutego 2019 r.

3. Granty

3.1. Udział (granty realizowane): -

3.2. Udział (granty zrealizowane): -

4. Inna aktywność naukowa:

4.1. Członkostwo w redakcjach periodyków naukowych

- „Biuletyn Historii Pogranicza” od 2013 r., od nr 13 [członek redakcji].

4.2. Recenzje

- Niziołek P., *Kontrowersje wokół Wolnego Miasta* [rec. książki: Dieter Schenk, przekł. Jerzy Wawrzyniec Sawicki, *Gdańsk 1930–1945. Koniec pewnego Wolnego Miasta*, Gdańsk 2014], „Pamięć.pl. Biuletyn IPN” 2015, nr 11 (44), s. 72;

- Niziołek P., [rec. książki:] *Wojciech Śleszyński, Marcin Zwolski, Przyszli ze Wschodu. Okupacja sowiecka na ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej (1939–1941), Muzeum Pamięci Sybiru, seria „Sybir”, t. 3 (B), Białystok 2019, s. 160*, „Biuletyn Historii Pogranicza” 2019, nr 19, s. 131–132;

4.3. Sprawozdania z konferencji naukowych

- Niziołek P., *Represje wobec Polaków w ZSRS – konferencje zorganizowane przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku w 2012 r. „Deportacje sowieckie Polaków z Litwy i Białorusi po II wojnie światowej”. „Zbrodnia zapomniana 75. rocznica «operacji polskiej» w BSRS”*, „Biuletyn Historii Pogranicza” 2012, nr 12, s. 135–136;

- Niziołek P., *„Oblawa Augustowska – lipiec 1945”. Konferencja w Augustowie 27 czerwca 2015 r.*, „Biuletyn Informacyjny AK. Miesięcznik Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej” 2015, nr 7 (303), s. 58–60;

- Niziołek P., *Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Ku niepodległości – kierunek północno-wschodni – 1918–1923” – Białystok, 19–20 lutego 2019 r.*, „Biuletyn Historii Pogranicza” 2020, nr 20, s. 135–136.

4.4. Publikacje popularnonaukowe

- Niziołek P., *Słonie bojowe w świecie grecko-rzymskim*, „Histmag.org” 2007, nr 9, s. 11–17;
- *Szlak Dziedzictwa Żydowskiego w Białymstoku. Przewodnik historyczny*, tekst K. Niziołek, R. Poczykowski, wstęp i konsultacja hist. A.Cz. Dobroński, współpraca M. Anchimowicz, A. Fiedoruk, P. Niziołek, P. Niziołek, K. Pierwienis, M. Sokołowski, Białystok 2008 [broszura] (32 s.);
- Niziołek P., *Propagandowa funkcja pieniądza w PRL*, „Pamięć.pl. Biuletyn IPN” 2012, nr 7, s. 40–44;
- Niziołek P., *Perypetie scenariusza*, [w:] *Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”*, Białystok 2012, s. 9–10;
- Niziołek P., M. Zwolski, *Bohaterowie*, [w:] *Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”*, Białystok 2012, s. 5–8;
- Niziołek P., *Żołnierze Polski Podziemnej* [kalendarz historyczny na rok 2013], Białystok 2012;
- Niziołek P., *Ostatni cichociemni*, Białystok 2013 [broszura] (4 s.);
- Niziołek P., *Lekarz, adwokat, policjant, matematyk, sędzia...*, „Pamięć.pl. Biuletyn IPN” 2013, nr 4 (13), s. 20–23;
- Niziołek P., *70. rocznica akcji „Burza”*, Białystok 2014 [broszura] (8 s.);
- Niziołek P., *Pod obcym niebem i nazwiskiem*, „Pamięć.pl. Biuletyn IPN” 2014, nr 3 (24), s. 25–29;
- Niziołek P., *Skok kontrolowany*, „Pamięć.pl. Biuletyn IPN” 2014, nr 12 (33), s. 25–29;
- Niziołek P., *Katyń, zsyłka, armia Andersa. Losy rodziny Marcinkiewiczów*, rozm. J. Januszkiewicz, „Kurier Poranny” z 29 stycznia 2016 r., [wywiad] s. 28;
- Niziołek P., *Casus ulicy Zwycięstwa. Polemika*, „Kurier Poranny” z 30 grudnia 2016, s. 22;
- Niziołek P., *Żołnierze wyklęci to symbol narodowej tradycji walki o wolność*, rozm., J. Januszkiewicz, „Kurier Poranny” z 1 marca 2017 r., s. 4;
- Niziołek P., *Co myślicie o towarzyszu Branickim?*, „Mówią Wieki” 2017, nr 12, s. 50–53;
- Niziołek P., *W cieniu partyzantki – działalność konspiracyjna Władysława Brulińskiego „Oskara”*, [w:] *Nasi niezłomni*, [dodatek do:] „Głos Katolicki. Tygodnik Diecezji Łomżyńskiej” z 17 marca 2019, nr 11 (867), s. V;

- Niziołek P., „Zawisza” i inni, [w:] *Młodzi, niezłomni, wyklęci. Antykomunistyczne organizacje młodzieżowe w komunistycznej Polsce*, [dodatek do:] „Gość Niedzielny” 2019, nr 9, s. 9–11;
- Niziołek P., *Kolneńskie dylematy wokół pamięci o Mieczysławie Torbiczu*, publikacja internetowa na portalu „Kolniak24” z 6 czerwca 2019 r. (https://kolniak24.eu/pl/545_historia/640_kolno_z_dawnych_lat/8045_kolnenskie_dylematy_w_okol_pamieci_o_burmistrzu_mieczyslawie_torbiczu.html);
- Niziołek P., *Zbrodnia w Zambrowie a mit rycerskiego Wehrmachtu i chłodna pamięć*, [w:] *II wojna światowa – region*, [dodatek do:] „Głos Katolicki. Tygodnik Diecezji Łomżyńskiej” z 15 września 2019, nr 37 (893), s. IV–V;
- Niziołek P., *Powtórnie wyklęty? – mjr Zygmunt Szendzielarz „Łupaszka”*, [w:] *Żołnierze Niezłomni*, [dodatek do:] „Głos Katolicki. Tygodnik Diecezji Łomżyńskiej” z 1 marca 2020, nr 9 (917), s. V–VI;
- Niziołek P., *Kolneńskich dylematów wokół pamięci o burmistrzu Mieczysławie Torbiczu ciąg dalszy. Żołnierz AK kpr. pchor. Mieczysław Torbicz „Puchacz” na tle działalności wywiadowczej Armii Krajowej w Bezirku Białostok*, publikacja internetowa na portalu „Kolniak24” z 19 marca 2020 r. (https://kolniak24.eu/pl/545_historia/10034_kolnenskich-dylematow-wokol-pamieci-o-burmistrzu-mieczyslawie-torbiczu-ciag-dalszy-olnierz-ak-kpr-pchor-mieczyslaw-torbicz-puchacz-na-tle-dzialalnosci-wywiadowczej-armii-krajowej-w-bezirku-bialystok.html#);
- Niziołek P., *Zbrodnie sowieckie na mieszkańcach Białostoczczyzny w czerwcu 1941 roku*, [publikacja internetowa na portalach „Gazeta Współczesna”, „Kurier Poranny”, „Polska+” z 6–7 maja 2020 r.] (<https://wspolczesna.pl/zbrodnie-sowieckie-na-mieszkancach-bialostoczczyzny-w-czerwcu-1941-r/ar/c15-14951400>; https://poranny.pl/zbrodnie-sowieckie-na-mieszkancach-bialostoczczyzny-w-czerwcu-1941-r/ar/c15-14951400?czy_podglad=t&hash_podglad=2ba1bf3ba1fad94d87af35295296751e; <https://plus.polskatimes.pl/zbrodnie-sowieckie-na-mieszkancach-bialostoczczyzny-w-czerwcu-1941-r/ar/c15-14938146>);
- Niziołek P., *Tam, gdzie nikt ich nie znajdzie... Perspektywy odnalezienia miejsca pochówku ofiar Obław Augustowskiej w rejonie Kalet*, [w:] *Obława Augustowska. Lipiec 1945 r. 75. Rocznica*, red. W. Tyszuk, Białystok 2020, s. 37–49;
- Niziołek P., *Tadeusz Antoni Edmund Butler (1925–2017)*, „Zeszyty Kolneńskie” 2020, nr 13, s. 131–134;

- Niziołek P., *Matematyczny geniusz – Józef Marcinkiewicz zamordowany w zbrodni katyńskiej*, [w:] *Zagłada polskich elit* [dodatek do:] „Nasz Dziennik” z 7 kwietnia 2021 r., nr 79 (7041), s. II;

4.5. Wystawy

- Współpraca przy wystawie przygotowanej przez Oddział IPN w Białymstoku *Bohaterowie Polski Walczącej na Grodzieńszczyźnie* – otwarcie: Białystok, 27 września 2012 r. [tekst informacyjny oraz noty biograficzne żołnierzy podziemia niepodległościowego];
- Współpraca przy wystawie przygotowanej przez Oddział IPN w Białymstoku *Nowe zniewolenie. Oblawa Augustowska. Lipiec 1945* – otwarcie: Augustów, 27 lipca 2016 r.
- Współautorstwo ekspozycji w miejscu upamiętnienia ofiar systemów totalitarnych w latach 1939–1956 w Areszcie Śledczym przy ul. Kopernika w Białymstoku – otwarcie: Białystok, 15 października 2018 r.

4.6. Filmy dokumentalne, audycje radiowe i telewizyjne

- *Bojowa Organizacja Wschód* w audycji z cyklu „Tajemnice Naszych Czasów”, rozm. Lech Pilarski – Polskie Radio Białystok, 21 października 2014 r.;
- *Polskie rody – rodzina Marcinkiewiczów* w audycji z cyklu „Tajemnice Naszych Czasów”, rozm. Lech Pilarski – Polskie Radio Białystok, 22 grudnia 2015 r.;
- *Dekomunizacja* w audycji z cyklu „Tajemnice Naszych Czasów”, rozm. Lech Pilarski – Polskie Radio Białystok, 26 kwietnia 2016 r.;
- *Pplk Aleksander Rybnik w 70. rocznicę śmierci* w audycji z cyklu „Tajemnice Naszych Czasów”, rozm. Lech Pilarski – Polskie Radio Białystok, 13 września 2016 r.;
- *Początki podziemia niepodległościowego w Łomży* w audycji z cyklu „Radiowy Przystanek Historia”, rozm. Aleksandra Matejkowska – Radio Nadzieja (Łomża), 29 marca 2018 r.;
- *Dekomunizacja przestrzeni publicznej w Łomży* w audycji z cyklu „Radiowy Przystanek Historia”, rozm. Aleksandra Matejkowska – Radio Nadzieja (Łomża), 5 kwietnia 2018 r.;
- *Inwazja sowiecka na Polskę we wrześniu 1939 r.* w audycji z cyklu „Radiowy Przystanek Historia”, rozm. ... – Radio Nadzieja (Łomża), 13 września 2018 r.;
- *Inwazja sowiecka na Polskę we wrześniu 1939 r.* w audycji z cyklu „HistoriaPL”, rozm. Monika Andrulowicz – TVP 3 Białystok, 19 września 2018 r.;
- *Polskie Państwo Podziemne* w audycji z cyklu „HistoriaPL”, rozm. Magdalena Dzienis – TVP 3 Białystok, 3 października 2018 r.;

- *Uczelnie białostockie w czasach PRL* w audycji z cyklu „HistoriaPL”, rozm. Magdalena Dzienis – TVP 3 Białystok, 19 grudnia 2018 r.;
- *Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych* w audycji z cyklu „Gość Obiektywu”, rozm. Wiesław Płoński – TVP 3 Białystok, 1 marca 2019 r.;
- *Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Stanisław Marchewka ps. „Ryba” – ostatni niezłomny w naszym regionie* w audycji z cyklu „Tajemnice Naszych Czasów”, rozm. Lech Pilarski – Polskie Radio Białystok, 5 marca 2019 r.;
- *Gen. Władysław Liniarski „Mścisław”* w audycji z cyklu „HistoriaPL”, rozm. Monika Andrulewicz – TVP 3 Białystok, 6 marca 2019 r.;
- *80. Rocznica powołania organizacji konspiracyjnej Wojska Polskiego* w audycji z cyklu „Tajemnice Naszych Czasów”, rozm. Lech Pilarski – Polskie Radio Białystok, 24 września 2019 r.;
- *Płk Zygmunt Szendzielarz ps. „Łupaszka”* w audycji z cyklu „Tajemnice Naszych Czasów”, rozm. Lech Pilarski – Polskie Radio Białystok, 5 listopada 2019 r.;
- *Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – Dramatyczne losy patriotów: Albina Potockiego, Mieczysława Potockiego, Dionizego Sosnowskiego, Lucjana Marchela i Zygmunta Marchela* w audycji z cyklu „Tajemnice Naszych Czasów”, rozm. Lech Pilarski – Polskie Radio Białystok, 4 marca 2020 r.;
- *Kapitulacja III Rzeszy* w audycji z cyklu „Gość Obiektywu”, rozm. Wiesław Płoński – TVP 3 Białystok, 8 maja 2020 r.;
- *Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych* w audycji z cyklu „Tajemnice Naszych Czasów”, rozm. Lech Pilarski – Polskie Radio Białystok, 2 marca 2021 r.;
- *Wybraniec Bogów*, reż. K. Starczewski, R. Pękała, T., Matuszczak, 2021, [dokumentalny film biograficzny o Józefie Marcinkiewiczu, wyst. m.in. P. Niziołek];